

Folkeuniversitetet

MØD FORSKERNE – PROGRAM 2023 – HERNING

At skabe sig gennem kunsten

ANNE GREEN MUNK

Postdoc i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Vi skal lære hele livet

Væk er tiden, da man uddannede sig og blev stående nogenlunde samme sted resten af livet. Samfundet og verden forandrer sig hurtigt, teknologierne ændrer sig med lynets hast, og der opstår udfordringer, som vi skal tage stilling til. Derfor skal der hele tiden ny viden til.

Samtidig giver det glæde og energi at få nye vinkler på verden eller pludselig at forstå sammenhænge, som har været svære helt at få hold på. Og så er det en glæde at være en god samtalepartner med noget på hjerte og spændende ting at fortælle – ved køkkenbordet, på arbejdspladsen og i vores fritidsliv.

På Folkeuniversitetet kommer du i godt selskab. Du møder landets mest dedikerede forskere og eksperter, som deler deres viden og ikke mindst begejstringen for deres fag. Forelæserne gør det i deres fritid, fordi de har lyst til at dele deres viden med alle os andre. På Folkeuniversitetet møder de nemlig begejstrede og interesserede deltagere.

Folkeuniversitetet giver mulighed for at få nye netværk, for spændende samtaler og for at blive klogere på alverdens ting – fremtidens verdensorden, tarmen, biodiversitet og klima, Europas historie eller hvad vi kan lære af litteraturen. Du møder nye mennesker med andre baggrunde end dig selv, men med samme nysgerrighed og videbegær.

En forelæsning på Folkeuniversitetet kan være et kærkomment afbræk, der giver ny indsigt, ny energi og rusker lidt op i det hele – både hverdagen og ens forståelse af, hvordan verden hænger sammen. Vi skal lære hele livet for at få nye livskompetencer og holde fast i det gode liv. Og det kan du netop på Folkeuniversitetet – uanset hvor du befinder dig i livet. Vi håber, at du har lyst til at gå på opdagelse i vores nye program for foråret og store dele af efteråret 2023. Hundredevis af forskere og eksperter står klar til at gøre dig klogere på alt mellem himmel og jord.

God fornøjelse med programmet.

Sten Tiedemann

Rektor

FÅ VIDEN HJEM I STUEN

Vi byder på livestreamede forelæsninger – se side 30-31

SIDE 6 Samfund & verden

SIDE 8 Arbejdsliv, ledelse &
kommunikation

SIDE 12 Psykologi & sundhed

SIDE 16 Natur & univers

SIDE 20 Religion & filosofi

SIDE 22 Arkæologi & historie

SIDE 29 Kunst, litteratur & musik

VIDEN FOR ALLE

På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav, og der starter hele tiden nye hold. Folkeuniversitetet har siden 1898 arbejdet for, at alle uanset køn, alder og uddannelse skal have adgang til ny viden fra forskningens verden. Og det gør vi stadig – i klassiske forelæsninger, festivaler og digitale formater.

HAR DU SPØRGSMÅL

Kontakt os på info@fuau.dk eller 8843 8000.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet i Herning – med mindre andet er angivet. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuau.dk.

AU, Campus Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning

TILMELD DIG PÅ FUAU.DK

Find holdet på hjemmesiden, og betal med kort eller MobilePay.

Vi har de økonomiske instrumenter til at nå vores klimamålsætning

Coronakrisen er blevet erstattet af en krig på europæisk grund, en forsyningskrise og en energikrise, men en femte krise har været aktuel både før, under og efter: klimakrisen. Michael Svarer, der er professor i økonomi ved Aarhus Universitet og medlem af de ekspertgrupper, der har arbejdet med pandemien og den grønne skattereform, har derfor også haft sine sager for de senere år.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Efter en afstikker til Jyske Bank og en ph.d. om noget så eksotisk som ægteskabsøkonomi er Michael Svarer nu i kraft af sit professorat ved økonomi på Aarhus Universitet endt lige midt i den nationaløkonomiske orkans øje, og han er ofte at finde i paneler, der skal rådgive politikerne på Christiansborg om tiltag inden for alt fra skattepolitik til arbejdsmarkedsreformer og coronahåndtering.

En af de seneste poster var som medlem af det ekspertråd, der har rådgivet regeringen gennem coronapandemien. Her var den altovervejende strategi at fryse økonomien for så at tøde op igen senere. Man pumpede derfor en masse penge ud i økonomien, både fra politisk hold og fra centralbankerne, men det igangsatte blot nye mønstre, forklarer professoren, der også erkender, at de ikke rigtig vidste, hvad de ellers skulle gøre – det var jo ikke ligefrem noget, man havde prøvet før:

"Folk beholdt deres jobs og penge og drejede forbruget over i nogle andre brancher. Boligforbedringer gik amok, og varekøb steg. Så vi lærte noget om, hvor hurtigt økonomien tilpasser sig," påpeger Michael Svarer.

Det, man lærte, var, at det aldrig blev den dobbelte finanskrisen, som man frygtede, og at økonomien kom sig langt hurtigere end forventet:

"Der var selvfølgelig meget nedlukning, men da man genåbnede, gik det igen meget hurtigt. De brancher, der var hårdt ramt, er tilbage nu og har det bedre end før corona. Så de fleste har indhentet det tabte, selvom nogle har lidt undervejs."

FLERE AFGIFTER SKAL SIKRE DEN GRØNNE OMSTILLING

Skal man se på alle de aktuelle kriser med blot en snert af positivitet, så kunne en fordelagtig konsekvens af både coronapandemien samt energi- og forsyningskrisen være, at folk begynder at tænke mere over deres klimaaftryk. Spørgsmålet er så bare, om det er det, der virkelig batter, når det gælder den grønne omstilling.

Michael Svarer har været formand for det ekspertråd, der rådgiver om en grøn skattereform, og her er det uden tvivl de store CO₂-udledere, man har fokus på, når der skal indrettes et skattesystem, som kan bidrage til at nå 2030-målet om 70 procent:

"Det, vi har foreslået, at regeringen går ud med, er på den ene side at bruge afgifter som incitament til grøn omstilling og på den anden side at give tilskud til at hjælpe med omstillingen," indleder økonomiprofessoren og kommer med et eksempel:

"Aalborg Portland har fyldt meget i debatten, fordi det er den største udleder i Danmark. De kan slippe for afgiften ved ikke at udlede drivhusgasser. Det kan de gøre ved at fange CO₂ og lagre den – det man kalder CCS. Det er en teknologi, der ikke er helt modnet endnu, men man har en forventning om, at det kommer til at ske – og det får de så tilskud til."

Oplev Michael Svarer til livestreamingen 'Klima, krig og kaos: Hvor er økonomien på vej hen?', se side 31.

Samfund & verden

2313-140

Alt hvad du bør vide om samfundet

TID: 25/1, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vil du vide mere om, hvordan samfundet ser ud i dag, og hvordan det vil udvikle sig i fremtiden? Hør om Danmarks økonomi, velfærdssystem, parlamentariske system, retsvæsen, sikkerhedspolitik og meget mere. Disse elementer vil blive set i perspektiv af fortiden, ligesom vi vil skue ud i fremtiden. Mød centrale danske samfundsforskere, og bliv klædt på til at deltage i samfundsdebatten.

- 25/01: Danmarks moderne statshistorie.** Claus Møller Jørgensen, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 01/02: Danmarks parlamentariske system.** Palle Svensson, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/02: Dansk retsvæsen.** Nicolaj Sivan Holst, lektor i jura, Aarhus Universitet
- 15/02: Økonomi.** Martin Paldam, professor emeritus i økonomi, Aarhus Universitet
- 22/02: Danmarks sikkerhedspolitik.** Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarsakademiet og professor, Center for War Studies, SDU
- 01/03: Velfærdsstaten.** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet

2313-074

Demokratiets krise og den nye konservatisme

TID: 25/1, 8 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Vores demokratier gennemlever en midtlivskrise, hvor de ser ud til at falde fra hinanden. Vi ser alvorlige demokratiske krisetegn i forbindelse med den engelske Brexit-diskussion, i nye højrenationale bevægelser i Tyskland og i stærkt konservative partier i Polen og Ungarn. Populistiske slagord og nationalisme gør sig markant gældende hos de politiske ledere i USA og Rusland, mens der i bl.a. Tyrkiet og i Mellemøsten ses forstærkede autokratiske tendenser. Hvor er det hele på vej hen? Forelæsningsrækken tager udgangspunkt i bogen 'Demokratiets krise og de nye autokratier' (Aarhus Universitetsforlag).

- 25/01: Demokratiets aktuelle kriser: Et overblik.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 01/02: Autokratiske tendenser på Balkan.** Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet
- 08/02: Brexit og demokratiske krisetegn i Storbritannien.** Casper Sylvest, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 15/02: Tyskland: Stabilitetens hjemland under pres fra højre?** Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet og visiting professor, Europa-Universität Flensburg
- 22/02: Antidemokratiske tendenser i Visegrád-landene.** Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet
- 01/03: Det splittede USA og udviklingen under Joe Biden som præsident.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 08/03: Nykonservatisme og nationalisme i Putins Rusland.** Erik Kulavig, lektor emeritus i historie, Syddansk Universitet
- 15/03: Forstærkede autokratiske tendenser i Tyrkiet og Mellemøsten.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

2313-043

Sprogdetektiv – når sproget fælder mordere og terrorister

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERSISER: Mads Christiansen, lektor i sprog, Aalborg Universitet

Kan man fange mordere og terrorister ved hjælp af sproglige analyser? Ja, er det korte svar, og derfor anvender FBI ofte sprogligt materiale i sin efterforskning, bl.a. e-mails og sms'er. For ingen mennesker skriver eller taler helt ens, og derfor kan sproget give et værdifuldt fingerpeg om, hvem der står bag fx et anonymt trusselsbrev. Dagen giver en introduktion til sprogligt bevismateriale i efterforskning og retssager. Der gives løbende eksempler på danske og udenlandske sager, hvor sproget har bidraget til at fælde gerningsmanden.

Store sociologer

— **TID:** 6/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan kommer magt til udtryk i det moderne samfund? Hvad forstår vi ved begrebet normalitet? Og hvorfor føler vi danskere os særligt stolte, når kvindelandsholdet vinder EM? Svarene skal findes i sociologien, som stræber efter at afdække de mange aspekter af menneskelig social adfærd. Individ, gruppe, organisation og samfund. Sociologien rummer nøglen til at undersøge og tydeliggøre de førnævnte spørgsmål – samt utroligt mange andre. Få indblik i centrale sociologiske problemstillinger og ikke mindst de bærende teorier bag.

- 06/09: Pierre Bourdieu.** Lisanne Wilken, lektor i europastudier, Aarhus Universitet
- 13/09: Michel Foucault.** Jens Erik Kristensen, lektor i pædagogik og idéhistorie, Aarhus Universitet
- 20/09: Jürgen Habermas.** Heine Andersen, professor emeritus i sociologi, Københavns Universitet
- 27/09: Axel Honneth.** Simon Laumann Jørgensen, lektor i statskundskab, Aalborg Universitet
- 04/10: Niklas Luhmann.** Lars Qvortrup, professor i uddannelsesvidenskab, DPU, Aarhus Universitet
- 11/10: Bruno Latour.** Anders Blok, lektor i sociologi, Københavns Universitet

2323-020

En ny verdensorden?

— **TID:** 25/10, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

USA og Vesten har domineret verdensordenen i årtier, nogle vil sige århundreder. Men i dag gør stormagter i andre områder af verden sig i stigende grad gældende. Og de globale udfordringer hober sig op. Humanitære kriser, buldrende inflation, tiltagende klimaforandringer og hængende pandemier. For blot at nævne et par stykker. Hvordan vil forholdet mellem stormagterne udvikle sig? Vil de kunne møde tidens store prøvelser? Hvilke værdier vil præge den internationale politik? Og hvilke former for konflikter og krige står vi overfor i de kommende år? Er vi på vej mod en ny verdensorden?

- 25/10: USA.** Derek Beach, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 01/11: Afrika.** Anne Mette Kjær, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/11: Kina.** Stig Thøgersen, professor emeritus i kinastudier, Aarhus Universitet
- 15/11: Latinamerika.** Carlos Salas Lind, ekstern lektor i international politik og økonomi, Copenhagen Business School
- 22/11: EU.** Rasmus Brun Pedersen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 29/11: Mellemøsten.** Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet

2323-133

Island

— **TID:** 15/11, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Island fascinerer med sine vulkaner, sine blodige sagaer og sin storslåede natur. Både Islands samfund, natur, kultur og historie gør stort indtryk på alle, der kommer i berøring med øen ude i det barske Atlanterhav. Island er den helt rette blanding af tradition og forandring. Hvordan er Island opstået, og hvorfor er Island et helt specielt sted på Jorden? Hvordan afspejler landets udvikling sig i moderne forfattere som Hallgrímur Helgason, Sjón og Jón Kalman Stefánsson? Hvad er det, der er så særligt ved Islands natur og fugleliv? Få svar på disse og mange andre spørgsmål, og kom ind under huden på øen mod nord.

- 15/11: Island dengang og i dag. Fra vikinger til pengespekulanter.** Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
- 22/11: Islands politiske og økonomiske forhold.** Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
- 29/11: Nyere islandsk litteratur.** Kim Lembek, cand.mag. i dansk og islandsk
- 06/12: Islands natur og fugle.** Ib Krag Petersen, seniorrådgiver, Aarhus Universitet

Folkeuniversitetets undervisning
foregår på AU, Campus Herning,
Birk Centerpark 15

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUAU.DK

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2313-041

Præsentation for professionelle

— **TID:** 8/3, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Mange mennesker leverer præsentationer som en del af deres job eller virke. Det kan være store taler, præsentationer på konferencer, foran kollegerne eller til møder. Fælles for alle disse præsentationer er, at du ønsker at være godt forberedt, men fri. Det sætter dette kursus dig i stand til. Med udgangspunkt i fire af undervisernes bøger, får du konkrete redskaber, ny viden og træning i at blive en mere fri, spontan og levende formidler.

08/03: Ord. Linda Greve, ph.d., leder af VIA Uddannelsesakademi

15/03: Retorisk improvisation. Lis Raabjerg Kruse, cand.mag. i retorik

22/03: Den gode præsentation. Lis Raabjerg Kruse, cand.mag. i retorik

29/03: Videnskommunikation. Linda Greve, ph.d., leder af VIA Uddannelsesakademi

2313-275

Mere menneske, mindre management. Filosofisk inspiration til organisation og ledelse

— **TID:** 15/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Tommy Kjær Lassen, ph.d. i anvendt filosofi og ekstern lektor i videnskabsteori, Copenhagen Business School

I en professionel og teknologisk ledelsestid er der mere end nogensinde brug for at styrke den menneskelige side af ledelse. Fremtidens ledelse er for den, der vil være menneske først og leder næst. Få mere af dig selv med i det personlige lederskab og i dit arbejdsliv, og styrk det professionelle engagement med metoder og indsigter fra praktisk filosofi. Denne forelæsning præsenterer en række filosofiske tilgange til udvikling af ledelse og arbejdsliv. Aftenen tager afsæt i bogen 'Filosofi for ledere' (Samfundslitteratur) og er relevant for alle, der ønsker mere dybde, refleksion og eftertanke i dagligdagen.

2313-227

Empati og compassion: Bliv en bedre leder og kollega med fremtidens vigtigste kompetencer

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Kender du det at få netop den hjælp fra en kollega, som du har brug for? At føle dig hørt i en vanskelig situation? Sådan er det, når du oplever empatisk lytten og handling med compassion – vigtige kompetencer, der gør os mere socialt intelligente og afgørende for samarbejde, kommunikation og trivsel på arbejdspladsen. Med self-compassion kan du bruge din empathiske indlevelse uden at blive overvældet af andres følelser. At dele andres lidelser og føle med dem kan føre til afmagt, stress og udbrændthed og forhindre klarhed i prioriteringer og beslutninger. Med compassion lærer du i stedet vigtigheden af at føle for mennesker og mærke motivationen til at hjælpe og støtte med sans for helheden. Når du har kontakt med din empati og compassion er det også langt lettere at udvikle dit etiske kompas som hjælp til at navigere i en kompleks verden.

2313-228

Personlig ledelsesudvikling i en kompleks verden

TID: 29/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, CAPIO CONSULT ApS

Hvad trækker du på som leder, når du står i komplekse situationer? Hvordan ved du, hvad der er rigtigt eller bedst at gøre, når noget bliver svært i ledelse? Meget ledelsesudvikling går på færdigheder, kompetencer, modeller og metoder til ledelsesarbejdet, og det spiller alt sammen en afgørende rolle. Men det er mindst lige så vigtigt at arbejde med sine egne indre mentale modeller og måder at skabe mening på i ledelsesarbejdet. Det vil denne aften handle om. Med afsæt i Harvard-professor Robert Kegan's forskning stiller vi skarpt på den personlige udvikling. Hør, hvordan du som leder kan blive klogere på det, du lader dig guide af, og få indsigter og inspiration til både selvledelse og ledelse af andre.

2323-027

Fokus – sådan skaber du gode arbejdsbetingelser for din hjerne

TID: 11/10, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Trine Kolding, proceskonsulent og forfatter

Har du tankemylder, kæmper du med at koncentrere dig om det, du er i gang med, og har du svært ved at være ordentligt til stede, når du er sammen med andre mennesker? Hopper du ofte frem og tilbage mellem ideer, opgaver og aktiviteter? Er du træt af at lave overspringshandling, og får du sjældent gjort ting færdige? Denne aften kan du få inspiration og værktøjer til at skærpe dit fokus og holde opmærksomheden ét sted ad gangen.

2323-091

Mødefacilitering

TID: 11/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

Hvordan får man møder, der er værdiskabende, effektive, involverende, muntre, korte og fåtal-lige? Det gør man ved at facilitere dem. Det vil sige styre deres form stramt og venligt, så indholdet og formålet fremmes bedst muligt. Facilitering er en form for myndig og inkluderende mødeledelse, der næsten umærkeligt bringer det bedste frem i mødedeltagerne, så gruppen sammen når det hele på den aftalte tid, og alle har været på og er glade. Dagen introducerer en række redskaber til mødefacilitering, og deltagerne afprøver dem i små, faciliterede grupper. Kurset henvender sig til alle med mødeansvar.

2323-092

Handlemod

TID: 11/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Peter Laut Matzen, cand.mag. i lærings- og forandringsprocesser

Hver gang vi står over for noget nyt og ukendt, banker hjertet lidt tungere. Maven snører sig lidt sammen, og tankerne fortæller dig, at du skal blive, hvor du er. Disse reaktioner er helt almindelige og naturlige. Men reaktionerne hindrer os ofte i at tage meningsfulde nye skridt. Måske overvejer du at springe ud som selvstændig eller søge et nyt job, men det ukendte holder dig tilbage? Eller måske vil du gerne kunne sige tydeligt nej til ekstra arbejdsopgaver eller præsentere nye idéer til team-mødet? Det kræver handlemod. Handlemod er evnen til at handle på trods af usikkerhed og utryghed. Med afsæt i teorier om bl.a. forandrings- og læringsprocesser og cases stiller vi skarpt på, hvad der hindrer os i at tage nye skridt, og hvilke strategier du kan bruge til at handle. Vi vil bl.a. arbejde med mod, motivation og naturlig modstand mod forandringer. Få ny viden og redskaber til at træne dit og andres mod til at handle.

2323-260

Forståelsesbaseret ledelse – meningsfulde perspektiver

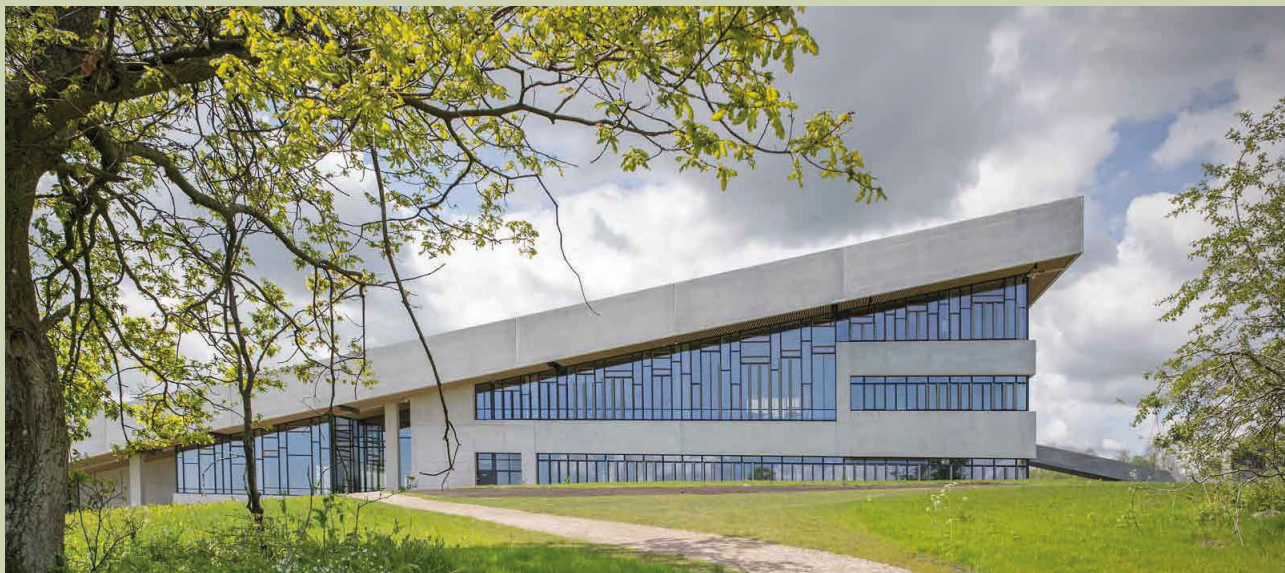
TID: 6/12, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse, Aarhus Universitet

Antallet og omfanget af globale kriser er stigende, og disse kriser har i omfang, hastighed og sammenhæng ramt os med en styrke, som kalder på radikalt nye metoder til at finde brugbare løsninger. Forelæsningsen starter med at kortlægge veje til en bedre forståelse af dig selv, og af hvad der giver mening i dit liv. Derfra sættes der fokus på at forstå andre mennesker og til sidst sættes det hele ind i et nyt ledelsesparadigme, der anviser veje ud af de eksisterende kriser. Du vil blive introduceret til ledelsesfilosofien 'forståelsesbaseret ledelse' og de begreber, som denne er bygget op omkring. Til sidst gives der input til de konkrete ledelsesmæssige handlinger, under den forståelsesbaserede ledelsesfilosofi. Forelæsningsen er baseret på bogen 'Forståelsesbaseret ledelse - meningsfulde perspektiver', der udkommer i foråret 2023.

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS
 NYHEDSBREV PÅ FUAU.DK

Heldagskurser – få inspiration og redskaber til dit arbejdsliv

Tilbring en lærerig dag i de smukke omgivelser på Moesgaard Museum, og få konkrete værktøjer inden for ledelse, kommunikation og konflikthåndtering, eller viden om, hvordan du skaber mere mening i arbejdslivet.

2311-458

Det meningsfulde arbejdsliv

— **TID:** 22/3, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1275 kr. inkl. frokost og kaffe
STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15
UNDERVISERE: Christian T. Lystbæk, lektor i organisation og ledelse, Aarhus Universitet, og Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse, Aarhus Universitet

Sundhedsstyrelsens rapport fra 2021 om 'Danskernes Sundhed' fortæller os, at det mentale helbred er i frit fald. Vi får stadig sværere ved at se meningen med det, vi foretager os. Der er brug for bæredygtige løsninger nu. Bliv klogere på, hvad vi i fællesskab, på den enkelte arbejdsplads, kan gøre ved situationen. Få noget at tænke over, værktøjer med hjem og noget at grine af: Gennem kurset bliver du inspireret til at forstå dig selv og de andre på måder, der giver selvindsigt, mening, skaber nye perspektiver og løfter dit eget dannelsesniveau. Kurset indeholder konkrete og meget let tilgængelige metoder til langsomt men sikkert at udvikle dit og fællesskabets behov for stadig mere mening i arbejdslivet.

2311-391

Leder uden kasket

— **TID:** 22/3, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15
PRIS: 1275 kr. inkl. frokost og kaffe
STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15
UNDERVISER: Maibrith Kempa Jensen, ph.d. i ledelse, coach, WOHA

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Dagen introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering, der gør det muligt for dig at navigere i et krydspres af forventninger. Kurset henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel.

Opdag verden

Eventyrrejse i Marokko

12 dages eventyr i Marokko. Magisk stemning, bazarer og Yves Saint Laurents have i Marrakesh. Vi bor på stemningsfuld riad tæt på den livlige Djema El Fna-plads. Labyrintiske gader og frokost i gammelt palads i Fez. Rundtur i legendariske Casablanca og hovedstaden Rabat. Vi overnatter ved en sø i skøn natur og møder berberkulturen. Til sidst en fridag i Marrakesh. Max 16 deltagere.

12 dage halvpension · 12.990 kr.

8. februar · 14. marts · 20. marts · 11. okt · 18. okt.

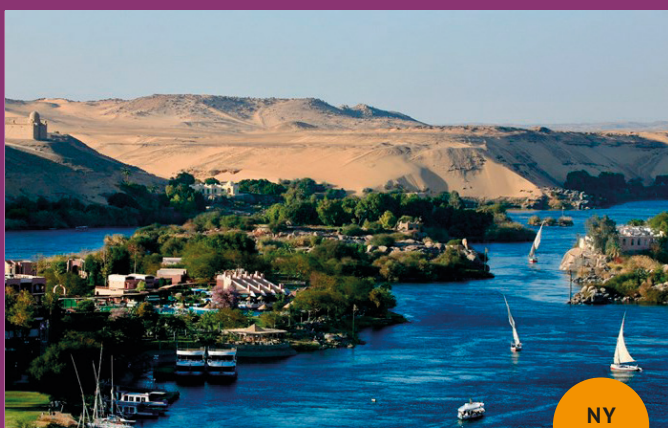
20 år med
rejser i
JORDAN

Jordans højdepunkter

På opdagelse i Mellemøstens skatkammer. Sagnomspundne Petra blev hugget ud af klipperne for 2000 år siden – vi sætter to dage af til at udforske det fantastiske sted. Jerash har templer, teatre og mosaikker fra romersk tid. Vi ser borge i ørkenen øst for Amman. Fra Nebo-bjerget skuer vi ud over det forjættede land. Og vi er på ørkensafari i Wadi Rum og kan flyde i Det Døde Havs salte vand.

8 dage halvpension · fra 11.990 kr.

19. feb · 5. mar · 26. mar · 2. apr · 9. apr · 23. apr m.fl.

NY
REJSE

På sporet af Egypten

En rejse gennem Egyptens rige historie. På rejsen ser vi Tut Ank Amons fantastiske skat. Vi opdager kontrasten mellem det moderne, travle Cairo og det smukke og landlige Luxor, hvor man fortsat pløjer markerne med okser – præcis som man kan se det på billederne i de gamle grave. Vi skal også til Aswan, hvor vi sejler rundt om granitøerne i felukka.

13 dage · halvpension · max 17 deltagere · 18.990 kr.

19. til 31. marts · 23. april til 5. maj

Jordan og Israel

Spændende kombination af to nabolande. I Jordan har vi god tid til at opleve verdensvidunderet Petra. Wadi Rum ørkenen er en særlig stor oplevelse, og borgen Ajlun, bygget til forsvar mod korsridderne, er en lille perle. De bibelske steder ligger tæt på ruten: Jerusalem, Bethlehem, Nazareth, Genesareth sø. Vi besøger også Masadaklippen, hvor jøderne holdt stand i 3 år.

12 dage · halvpension · fra 19.990 kr.

25. jan · 15. feb · 1. mar · 20. mar 9. apr · 23. apr · 3. maj m.fl.

Viktors Farmor har danmarks største udbud af rejser i Mellemøsten:

Marrakesh og ørkenbyerne

**11 dage · 13.990 kr.
2. april · 12. oktober**

Jordan rundrejse

**12 dage fra 17.490 kr.
12. marts · 19. marts**

Israel rundrejse

**12 dage · fra 20.490 kr.
12. februar · 19. marts**

Kontrasternes Israel

**12 dage · 19.990 kr.
30. april · 14. maj**

Mindre grupper
Danske rejseledere

Viktors Farmor
WORLDWIDE EXPEDITIONS

86 22 71 81
www.viktorsfarmor.dk

Psykologi & sundhed

2313-244

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 25/1, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve – også når man møder modgang. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri. Bliv introduceret til den positive psykologis teorier og metoder, og få indblik i, hvordan positiv psykologi både kan bruges til at forebygge problemer og til at gøre hverdagen mere interessant.

- 25/01: Introduktion til den positive psykologi.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA
- 01/02: Mental robusthed i hverdagen.** Ida Rahbek-Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation og Director, Center for Mental Robusthed
- 08/02: Motivation i hverdagen.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
- 15/02: Flow i hverdagen.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
- 22/02: Glæde og lykke i hverdagen.** Louise Tidmand, ph.d., forfatter og uddannelseschef i StyrkeAkademiet, postdoc, DPU, Aarhus Universitet

2313-289

Få styr på din hukommelse

TID: 25/1, 4 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Navne, fødselsdage og pinkoder. Barndoms-minder om sommerferie på landet eller lejrskole ved havet. Gennem hele livet skaber og bearbejder hjernen minder og erindringer, og hver dag hjælper hukommelsen dig med at huske fakta, færdigheder og oplevelser, som gør dig til lige præcis den, du er. Nogle gange dukker et gammelt minde spontant op – fx ved en særlig duft. Andre oplevelser glemmer vi. Men hvorfor, og hvad er forskellen? Få styr på hukommelsen, når en række forskere giver dig svar på, hvad hukommelsen består af, hvordan den udvikles og fungerer, og hvordan den kan påvirkes igennem hele livet.

- 25/01: Introduktion til hukommelsen.** Peter Krøjgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet
- 01/02: Hukommelsens udvikling og de første minder.** Peter Krøjgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet
- 08/02: Kan vi stole på vores hukommelse?** Trine Sonne, postdoc og forsker i psykologi, Aarhus Universitet
- 15/02: Hukommelse og emotioner.** Se underviser på fuau.dk

2313-286

Fup og fakta om din sundhed

TID: 1/3, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Sundhed er godt stof, og bl.a. derfor bliver vi konstant bombarderet med – ofte modstridende – budskaber om, hvad der er sundt. Vender madpyramiden spidsen opad eller nedad? Hvad skal vi spise – og hvornår? Er det bedst at styrketræne eller løbe en tur, hvis du gerne vil booste din sundhed? Og hvilken rolle spiller bakterier egentlig for din sundhed? Man kan let få det indtryk, at det, der er sundt i den ene uge, skal du undgå i den næste. Meget forvirrende kan begge budskaber imidlertid være sande, for mennesket er en kompleks konstruktion. En række eksperter stille skarpt på nogle af de mange sundhedsbudskaber.

- 01/03: Tarmsygdomme og kost.** Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 08/03: Fysisk træning. Hvor sundt er det og hvor meget skal der til?** Ole Bækgaard Nielsen, institutleder og professor i medicinsk fysiologi, Aarhus Universitet
- 15/03: Sund mund, sund krop?** Lene Baad-Hansen, professor i orofacial funktion og viceinstitutleder, Aarhus Universitet
- 22/03: Kost og ernæring – hvad har kroppen brug for?** Esben Skipper Sørensen, professor i molekylær ernæring, Aarhus Universitet
- 29/03: Mental sundhed.** Jens Einar Jansen, psykolog, specialist i psykoterapi, ph.d. i psykiatri

2313-366

Relationskompetencer – styrk dine relationer

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Rikke Dinnetz, cand.mag. i kommunikation, journalist og forfatter

Relationer er det vigtigste, vi har, og hvordan vi går i relation med andre har direkte indflydelse på vores personlige livskvalitet, helbred og trivsel på jobbet. Relationskompetence er kunsten at se og møde et andet menneske, som det er – uden at ville lave det om. Det kræver selvindsigt, og derfor handler relationskompetence om, hvordan vi som mennesker kan blive bedre til at gå i kontakt med både os selv og med andre mennesker. Med afsæt i ny såvel som klassisk forskning får du denne dag indsigter, øvelser og konkrete værktøjer, der kan styrke dine relationer både på arbejdspladsen, i familien – og med dig selv. Vi kommer bl.a. omkring selvrefleksivitet, selvaftgrænsning, empati, igeværdighed, positiv kommunikation og aktiv lytning.

2313-141

Slip bekymringerne

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Maria Rasmussen, aut. cand.psych

Hvad nu, hvis det går galt? Hvad mente vedkommende med det? Er jeg mon god nok? Det er en udbredt opfattelse, at den bedste måde at takle kriser på er ved at bearbejde dem. Vi taler, tænker og analyserer i et forsøg på at tømme rygsækken for dårlig baggage. Men psyken skal ikke betragtes som en rygsæk. Ifølge ny forskning inden for metakognitiv terapi bør sindet i stedet betragtes som en si, hvor alt passerer, medmindre vi selv aktivt vælger at holde fast i det. Brug denne lørdag som en introduktion til metakognitiv terapi, og få øvelser til at arbejde med at løse konkrete bekymringer.

2313-082

Tarmen – fra ende til anden

— **TID:** 29/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital, og Lotte Fynne, speciallæge og forsker i mave-tarm lidelser

Vores tarmsystem er afgørende for vores liv og velvære, men dets funktioner er helst ikke noget, man taler om. De seneste år har forskningen dog i stigende grad understreget vigtigheden af en sund og velfungerende tarm. Tarmen har en utrolig kompleks fysiologi. Den har bl.a. sit helt eget nervesystem, opsuger næringsstoffer og producerer hormoner, der er afgørende for vores daglige liv. Tarmens bakterieflora beskytter os mod sygdom og kan muligvis påvirke, om vi fx bliver tykke eller udvikler kræft. Bliv klogere på tarmens funktioner, de mest almindelige forstyrrelser og ernæringens betydning for tarmen. Du får viden om, hvad du selv kan gøre for at få en sund tarm, og hvornår du skal søge professionel hjælp.

Hvordan får man en sund tarm? Tag med speciallæge Lotte Fynne på tur gennem tarmen fra ende til anden.
 Se side 13.

2313-309

Trivsel i en travl hverdag

TID: 12/4, 1 onsdag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

For mange arbejdsopgaver, fritidsaktiviteter, aftaler med venner og familie og alt, alt for lidt tid. Mange af os har rigtig travlt og oplever måske af og til symptomer på stress. Det kan i sidste ende gå ud over både vores fysiske og mentale helbred og kan føre til alt fra forhøjet blodtryk og hjertekarsygdom til manglende (arbejds)glæde eller depression. Men er det muligt at trives i travlheden? Denne aften kan du få input og værktøjer til at trives i en travl hverdag. Du vil bl.a. høre om flow i en digitaliseret verden, samt hvordan du konkret kan træne din evne til at mærke efter og gøre det i tide. Undervisningen tager bl.a. afsat i bøgerne 'Mærk efter!' og 'Recepten på lykke 2.0'.

2323-186

Hjernemad

TID: 6/9, 5 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Kan vi spise os til et bedre mentalt helbred? Hjernemad er et nyt ord, der er dukket op i det offentlige rum. Det pointerer en vigtig sammenhæng mellem hjerne, kost, tarme og vaner, som tidligere har været overset. Vi ved det alle sammen godt – det, vi spiser, påvirker vores fysiske og psykiske sundhed, men det har ikke altid været en selvfølge, og vi glemmer det tit i hverdagen. Men hvordan påvirker kosten rent faktisk vores hjerne? Få eksperternes svar på de gådefulde sammenhænge mellem hjernen, vaner og mad.

06/09: Introduktion til hjernen, og hvorfor den har brug for mad. Per Bendix

Jeppesen, lektor i endokrinologi, Aarhus Universitetshospital

13/09: Kost, hjerne og mental sundhed .

Gregers Wegener, læge, professor i klinisk medicin, Aarhus Universitetshospital

20/09: Toptrimmede tarme og tanker. Mette

Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital

27/09: Vaner, kropserfaring, selvkontrol og måltider. Niels Viggo Hansen, filosof,

fysiker, postdoc, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

2323-252

60+ en ny begyndelse

TID: 6/9, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi lever længere og bedre. Uden det rigtig er gået op for os, har vi fået en helt ny livsfase mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end de selv og omverdenen forventer, og det derfor ikke er dem, men snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Men hvad skal den nye livsfase bruges til, og hvad prioriterer 60+erne højest, når pensionsalderen banker på døren? Mange erfarer, at bl.a. sociale relationer, fysisk aktivitet og mental sundhed er langt vigtigere end et stort økonomisk overskud. Få forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv i den tredje alder kan være.

06/09: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'. Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere

13/09: Læring hele livet. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

20/09: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre (på letforståeligt engelsk). Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

27/09: Sociale relationers indvirkning på sund aldring. Kristian Park Frausing, cand.psych, ph.d.-studerende i aldring, Aarhus Universitet

04/10: Frivillighed. Knud Aarup cand.scient.pol., tidligere direktør i Socialstyrelsen, medlem af hovedbestyrelsen i Røde Kors Danmark

11/10: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv. Se underviser på fuau.dk

Vær med, når lektor Ditte Trolle sammen med en række andre forskere deler viden om sind og sundhed i vores hverdag. Undervejs kommer vi forbi bl.a. smerte, positiv psykologi, sex og tarmen. Se side 15.

2323-088

Træn din hjerne med kunst, kreativitet og litteratur

— **TID:** 11/10, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 390 kr., studerende 235 kr. inkl. materialer
UNDERVERS: Lærke Egebjerg, læge, forfatter og billedkunstner

Hjernen forandrer sig, når vi dyrker kunsten, kulturen og det kreative, og ligesom du kan træne dine muskler, kan du træne din hjerne til at blive mere robust og bedre modstå tegn på stress. Dette forløb giver dig indblik i, hvad der sker i hjernen og kroppen, når vi dyrker kulturen og kunsten, og hvordan litteratur og kreative processer kan styrke vores sundhed, både fysisk og mentalt. Forskningen viser, at kulturoplevelser og kreative processer kan dæmpe symptomer på stress, demens, depression, angst og uro - man bliver ligefrem bedre til at koncentrere sig, hvis man arbejder med sine hænder, mens man lytter. Teorierne bindes op på kreative øvelser, smagsprøver på guidet fælleslæsning og refleksioner, således at du får konkrete redskaber at hænge din nye viden op på.

2323-084

Viden til hverdagen: Sundhed og psykologi

— **TID:** 25/10, 7 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.
BOG: Mulighed for særpris på Tænkepause-bøger hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

Hvordan skærper man sin opmærksomhed? Hvorfor er tarmens bakterier livsvigtige? Hvad er en sund aldring? Hvorfor har vi brug for smerte? Og er kvinders sexlyst anderledes end mænds? Både Google og medierne svarer ivrigt på spørgsmål om krop, sind og sundhed, men hvorfor ikke gå i dybden og få viden fra de forskere, der arbejder med emnerne hver eneste dag? Oplev en perlerække af Aarhus Universitets skarpeste forskere dykke ned i udvalgte emner inden for sundhed og psykologi, og få værktøjskassen fyldt op med viden og gode råd til din hverdag. Forelæsningsrækken tager afsæt i bøger fra Aarhus Universitetsforlags Tænkepause-serie.

- 25/10: Tarmen.** Christian Lodberg Hvas, overlæge, Lever-, Mave- og Tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital
- 01/11: Opmærksomhed.** Emma Louise Louth, forsker i neurovidenskab, Arla Food Ingredients
- 08/11: Smerte.** Troels Staehelin Jensen, klinisk professor i neurologi og smerteforskning, leder af The International Diabetic Neuropathy Consortium, Aarhus Universitet
- 15/11: Alder (på letforståeligt engelsk).** Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet
- 22/11: Sex.** Ditte Trolle, speciallæge i gynækologi og adjungeret lektor i sexologi, Aarhus Universitet
- 29/11: Kroppen.** Verner Møller, professor og forskningsleder, Idræt, Aarhus Universitet
- 06/12: Positiv psykologi.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

2323-087

Demens – hvad ved vi?

— **TID:** 11/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERS: Peter Roos, neurolog, Neurocentret Rigshospitalet

Mange af os vil i løbet af livet komme i berøring med demens, måske som pårørende eller måske selv som syg. Faktisk anslås knap 90.000 danskere at have demens. Demens er en fællesbetegnelse for en række aldersrelaterede sygdomme karakteriseret ved vedvarende svækkelse af de mentale funktioner. Alzheimers sygdom er langt den hyppigste årsag til demens, men mange andre hjernesygdomme kan ligge bag. Undervisningen stiller skarpt på den nyeste viden om demenssygdomme og forebyggelse af intellektuel svækkelse. Få svar på spørgsmål som: Hvad sker der i hjernen ved demens? Er der overhovedet noget at stille op? Og sidst men ikke mindst: Hvad med de pårørende?

Få inspiration til dit arbejdsliv
 – heldagskurser på Moesgaard Museum

TIL HELDAGSKURSER PÅ MOESGAARD MUSEUM. SE SIDE 10.

Natur & univers

2313-145

Store spørgsmål om universet

— **TID:** 8/3, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Når mørket falder på, og det gyldne penselstrøg af stjerner glimter på nattehimlen, bliver vi for alvor opmærksomme på det uendelige univers, der omgiver os. Tager vi os tiden til at dvæle ved det sælsomme syn for en stund, trænger de store spørgsmål sig på. Hvor langt er der ud til de lysende stjerner, og hvad kan vi lære om universet ved at kigge på nattehimlen? Er der liv derude og hvordan kommer vi langt nok ud med vores satellitter til at besvare det spørgsmål? I denne forelæsningsrække vil fire astrofysikere forsøge at besvare nogle af universets mange store spørgsmål. Tag med på en forunderlig rejse langt ud i det (måske?) uendelige univers.

08/03: Hvor langt er der til Månen og stjernerne, og hvad kan man støde på derude? Mads Fredslund Andersen, Telescope and Satellite Manager, Aarhus Universitet

15/03: Hvad ser vi på nattehimlen? Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

22/03: Hvad har Kepler-missionen afsløret om universet? Mia Sloth Lundkvist, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

29/03: Hvordan bygger man en satellit? Christoffer Karoff, lektor i rumvidenskab, Aarhus Universitet

2313-293

Biodiversitet

— **TID:** 8/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Stoltze, biolog, ph.d. og forfatter

Livets mangfoldighed af liv – biodiversiteten – i Danmark og overalt på Jorden svinder ind. Vi har en biodiversitetskrise. Hvor alvorlig er den? Og hvad kan vi gøre for at bevare og genoprette biodiversiteten? Aftenen giver et overblik over krisen globalt og i Danmark og belyser derefter, hvad vi kan gøre på forskellige planer, og hvad man selv kan gøre i hverdagen, i sin egen have eller på sin egen grund for at støtte biodiversiteten. Blandt de talrige råd og ideer er der bl.a. eksempler på, hvordan man får mange vilde plantearter og sommerfugle til at trives i haven, og hvordan haver kan være indgang til at forstå natur og bæredygtig levevis bedre.

2313-146

Neandertalernes historie

— **TID:** 15/3, 2 onsdage. Obs: 15/3 kl. 17.15-21.15 og 22/3 kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Hvem var neandertalmennesket, og hvordan udvikledes og levede de, indtil de uddøde for omkring 40.000 år siden? Neandertalerne var de første fossile fortidsmennesker, som vi moderne mennesker fik kendskab til, da en neandertalerknogle blev fundet i Düsseldorf i 1856, og de er i dag de bedst beskrevne fortidsmennesker af alle. Opdagelsen af neandertalerne var i virkeligheden det første indicium på, at også mennesket havde gennemgået en evolution. Få neandertalernes udviklingshistorie fortalt, og hør, hvordan de levede, og hvilke redskaber de brugte. Var de, som historien har heddet, mindre intelligente end de tidligste moderne mennesker Homo sapiens, som levede side om side med dem i nogle årtier? Hør om deres særligt robuste anatomi og knoglestruktur, som adskilte sig fra Homo sapiens og andre tidlige arter.

15/03: Udforskningen af neandertalmennesket & Neandertalernes adfærd og redskabstyper. Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

22/03: Neandertalernes biologi. Hans Christian Petersen, lektor og ph.d. i biologi, Syddansk Universitet

2313-292

Naturtur: Ornitologi, fuglestemmer og kommunikation

— **TID:** 14/5, 1 søndag, kl. 10.00-12.30
PRIS: 275 kr., studerende 150 kr.
MØDESTED: Gødstrup Sø, P-plads ved Vildbjergvej, Vildbjergvej
UNDERVISER: Bjarne Bo Jensen, biolog

Kom med på en spændende vandretur, der kombinerer den direkte oplevelse af fuglene i naturen og deres sang med beskrivelser af, hvordan de bruger sangen og kaldene i deres kommunikation med hinanden. Nyere forskning tyder på, at nogle fuglearter faktisk forstår grammatiske regler og anvender dem i deres kommunikation. Sangfuglene skal lære deres stemmer via mekanismer, der i stor udstrækning ligner den måde, børn lærer at tale. Vi vil også berøre, om fuglene har kultur og æstetisk sans. Derudover ser vi nærmere på årets gang set fra fuglenes side, og hvor vi igennem året har gode chancer for at se dem. Og så skal vi selvfølgelig lytte til fuglestemmerne, som her i maj synges ud i landskabet for fuld kraft. Vandreturen vil være på 2-3 km og foregå langs stier ved Gødstrup Sø, hvor der er et rigt og varieret fugleliv.

2323-118

Svampenes verden – ude og inde

— **TID:** 12-13/9, tirsdag kl. 16.30-18.30 og onsdag kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Jan Kjærgaard, cand.scient. i biologi, naturvejleder

Svampe har altid fascineret mennesker. De dukker op de mærkeligste steder, nogle er spiselige, og andre har ry for at være dødsens giftige. Vi har tusinder af svampearter herhjemme. Op mod 100 er gode spisesvampe, og ca. 10 er alvorligt giftige – men aldrig så giftige, at de er farlige at røre ved. Tag med naturvejleder Jan Kjærgaard på svampetur i skoven, og hør om svampenes særlige kendetegn. Se, mærk og duff til svampene, som du herefter medbringer til forløbets anden del inden døre. Forløbets anden del består af forelæsning om svampekendetegn, svampenes forunderlige liv og deres store betydning i naturens husholdning.

12/09: Svampetur i skovene ved Silkeborg

13/09: Svampenes forunderlige verden

FØLG MED PÅ FACEBOOK

facebook.com
/fuherning

2323-067

Da vejret blev en nyhed

— **TID:** 25/10, 1 onsdag, kl. 17.15-20.15
PRIS: 275 kr., studerende 145 kr.
UNDERVISER: Jesper Theilgaard, meteorolog, stifter af klimaformidling.dk og tidl. vært på DR

Vejret er godt stof i nyhederne og vejrudsigten hører til blandt de mest sete tv-udsendelser. Særligt indslag om voldsomt vejr har stor interesse, formentlig fordi vi vidner naturens enorme kræfter og både skræmmes og fascineres af dem. Men hvordan opleves det at være vejrvert inde fra redaktionen, når også klimaet spiller ind og politiske dagsordener kommer med i billedet? Oplev Jesper Theilgaard fortælle om sine oplevelser gennem hans 27 år som vejrvert i DR. Forelæsningsen er baseret på bogen 'Da vejret blev en nyhed', hvor han ser tilbage på skelsættende vejrhændelser og debatterer klimainsatsen i Danmark og på verdensplan.

2323-165

Universets gåder

— **TID:** 1/11, 3 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Hvordan ser livet i Universet ud, og hvorfor har vi ikke fået besøg endnu? Hvor langt er der fra universets begyndelse til dets slutning, og hvad er der på den anden side? Og hvordan er vores egen galakse blevet til? Kompetente videnskabsmænd og -kvinder har gennem historien dedikeret deres liv til at løse universets mange gåder. Men når nye opdagelser gøres, og gåder løses, følger der som regel en række nye spørgsmål med. Og det er måske ikke så underligt, når man tænker på, at universet er 13,7 milliarder år gammelt og fyldt med mere end 100 milliarder galakser. Hver dag arbejder danske forskere på at komme lidt tættere på at løse både nye og gamle gåder, og i denne forelæsningsrække kan du møde nogle af dem.

01/11: Universets ende(r). Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

08/11: Liv i rummet. Kai Finster, professor i astrobiologi, Aarhus Universitet

15/11: Hvordan er vores egen galakse blevet til? Amalie Stokholm, postdoc i fysik og astronomi, Università di Bologna

2323-128

Videnskabens detektiver

— **TID:** 6/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

Vi stifter bekendtskab med mordere og deres ofre i film, i bøger og i nyhederne, men hvad sker der egentlig bag kulisserne i obduktionslokaler og laboratorier? Vær med til en spændende temaaften, hvor vi sætter fokus på, hvordan retsmedicinere og molekylærbiologer er med til at opklare kriminalgåder.

17.15: Drab i Danmark. Asser Hedegård Thomsen, ph.d., speciallæge i retsmedicin, Aarhus Universitet

19.30: Barnemord eller hjertestop? Helene Halkjær Jensen, postdoc i medicinsk bioteknologi, Aalborg Universitet

Opdagelsesrejsende i vores usynlige univers

At forske i universets naturlove kan virke lige så uendeligt som universet selv, for der er hele tiden noget nyt at lære, og der er hele tiden nye partikler at opdage. Men i virkeligheden er det en fejring af menneskets triumf, at vi overhovedet forstår og ved noget som helst, påpeger Troels C. Petersen, lektor i eksperimentel partikelfysik ved Niels Bohr Institutet.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Da han var barn, ville han gerne være opdagelsesrejsende, men fandt hurtigt ud af, at han var født ind i det gale århundrede. For Jorden var allerede dækket og opdaget. I dag er Troels C. Petersen en del af det såkaldte ATLAS-eksperiment ved CERN, verdens største fysiklaboratorium placeret i udkanten af Geneve i Schweiz. Han skulle altså i stedet, viste det sig, være opdagelsesrejsende i universet og dets love.

Det meste af tiden bruger Troels C. Petersen dog ved Niels Bohr Institutet, hvor han blandt andet underviser i statistik, dataanalyse og machine learning. De datasæt, der kommer ud fra ATLAS-eksperimentet, er meget store og meget komplekse, så det kræver metoder, der også er meget avancerede. Her er brugen af såkaldte machine learning-algoritmer helt central, fortæller Troels C. Petersen:

"Det er evnen til at genkende mønstre i data. Hvis jeg viser dig et billede i to dimensioner, er dine øjne enormt gode til at se, om der er noget her eller der, selvom det kan være en kompleks tegning. Hvis jeg viser dig det i tre dimensioner, så går det stadig. Hvis så vi har et datasæt i fire dimensioner (eller mange flere), kan vi ikke længere knække nøden uden hjælp fra algoritmen."

MACHINE LEARNING TO THE RESCUE!

Selv kørte han sin første machine learning-algoritme for 20 år siden, og flere tidligere studerende, som han har undervist i netop det, er efterfølgende vendt tilbage til ham for at fortælle, hvor brugbart det har været. Forskeren er da også selv sikker på, at endnu flere kan gøre brug af partikelfysikkens metoder: "Et pudsigt sted, hvor behovet opstod, var, da jeg blev en del af ekspertholdet for modellering af COVID-19 på Serum instituttet. Jeg havde en af mine ph.d.-studerende med, som sagde: 'Men Troels, vi aner jo ikke en skid om virus.'"

"Nej, men det skal Serum instituttet nok dække," svarede jeg. Vi ved en masse om dataanalyse, modeller og predictions, og det er jeg til gengæld ikke sikker på, at de kan dække. Det ramte meget præcist. Min ph.d.-studerende blev hyret på fuld tid i seks måneder."

Også klimaforskere har kunnet bruge machine learning til at analysere de over tre millioner billeder, de har taget efter at have smeltet en lille iskerne og set på, hvad der var i isen, som ikke smeltede. Og som et sidste eksempel nævner han forskere, der har brugt lysglimt fra celler til at studere celledelingsprocesser:

"De sad og kiggede datasættene igennem, der var titusinder af dem, og det tog hele gruppen en uge. Det var ikke reproducerbart, idet de ikke fik samme resultat, hvis de gjorde det igen. Machine learning to the rescue!"

PARTIKELFYSIK SER UNIVERSET MED NYE ØJNE

Der er da heller ingen tvivl om, at machine learning spiller en væsentlig rolle i vores fortsatte søgen efter at forstå universet og dets love, hvis man spørger Troels C. Petersen. Et af de helt store øjeblikke i arbejdet med machine learning opstod, da Higgs-partiklen blev opdaget:

"For hver ting vi bidrager til, eksempelvis opdagelsen af Higgs-partiklen, som jeg selv arbejdede på med netop machine learning, får man de her moments of truth. Spillet med universet slutter aldrig, så det er en fejring af menneskets triumf, at der overhovedet er noget, vi forstår og ved."

Oplev Troels C. Petersen til livestreamingen 'Opdagelsesrejsende i vores usynlige univers', se side 31.

Religion & filosofi

2313-070

Filosofiens mesterværker

TID: 25/1, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrimler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres fortolkninger og være en udtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Platons idéer, Descartes' cogito og Nietzsches undersøgelse af herre- og slavemoral er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker.

25/01: Platon: Staten

01/02: Aristoteles: Den nikomakhæiske etik

08/02: Augustin: Bekendelser

15/02: René Descartes: Metafysiske meditationer

22/02: Søren Kierkegaard: Kjerlighedens Gjerninger

01/03: Friedrich Nietzsche: Moralens genealogi

2313-250

Store tanker om hverdagslivet

TID: 25/1, 6 onsdage, kl. 19:30-21:15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan forholdt Kierkegaard sig til angst? Hvad siger biblen om tilgivelse? Og hvordan har man i filosofien reflekteret over kærligheden til forskellige tider? I denne forelæsningsrække stiller en række forskere skarpt på seks emner, som ikke er spor hverdagsfjerne, men tæt inde på livet for ethvert menneske. Alle har følt længsel, kærlighed og vrede, men hvilke tanker har kloge hoveder gjort sig om disse sindstilstande gennem tiden? Og kan vi overhovedet bruge deres tanker til at tænke noget om vores dagligdag? Dét og meget mere vil blive belyst i denne spændende og vedkommende forelæsningsrække, hvor hver enkelt forsker forholder sig til sit emne ud fra en filosofisk, teologisk eller idehistorisk vinkel.

25/01: Længsel. Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet

01/02: Kærlighed. Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet

08/02: Vrede. Thomas Brudholm, ph.d. i filosofi og lektor på Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet

15/02: Tilgivelse. Anders-Christian Lund Jacobsen, professor i teologi, Aarhus Universitet

22/02: Angst. Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet

01/03: Tillid. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

2313-192

Mennesket i naturen og naturen i mennesket

TID: 12/4, 1 onsdag, kl. 17:15-19:00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

I vores kultur har vi mennesker et tvetydigt forhold både til vores egen natur og til den natur, vi lever i og lever af. Vores natur forstår vi på en og samme tid som det, der adskiller os fra naturen og som det, der indlemmer os i den. Hvordan kan det være, og hvordan kan vi få det til at hænge sammen? Kom vidt omkring i filosofihistorien, når filosof Hans Fink præsenterer, hvad historiens filosoffer har tænkt af store tanker om mennesket i naturen og naturen i mennesket.

SE SIDE 36

Gratis:
3 måneders
abonnement
på Vid&Sans

2323-030

Verdens store religioner

— **TID:** 6/9, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

For størstedelen af verdens befolkning er religion et centralt omdrejningspunkt. Religion giver os svar på spørgsmål om verdens skabelse og meningen med livet og tilbyder os et særligt livssyn og leveregler. I religionerne finder vi også en fælles historie, og vi skaber fælles traditioner. Men religionerne er ganske forskellige, og det kan nogle gange være vanskeligt at begribe andre religioner og deres praksisser. Religion er afgørende for, hvordan verdens kulturer orienterer og organiserer sig. Med denne forelæsningsrække kan du se på verden gennem de store religioner og få kvalificerede perspektiver på spørgsmålene: Hvordan opstod de religiøse traditioner? Hvilken udvikling har de gennemgået? Og hvad står de for i dag? Få et indblik i fem religioners basale overbevisninger og værdier fra et historisk forankret, men nutidigt perspektiv.

- 06/09: Indledning om religioner og deres betydning.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 13/09: Jødedom.** Marianne Schleicher, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 20/09: Kristendom.** Else Marie Wiberg Pedersen, lektor i systematisk teologi, Aarhus Universitet
- 27/09: Islam.** John Møller Larsen, ph.d. i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 04/10: Hinduisme.** Marianne Qvortrup Fibiger, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet
- 11/10: Buddhismen.** Jørn Borup, lektor i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

2323-131

Hvad enhver bør vide om det gode liv

— **TID:** 8/11, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Vi lever i en tid, hvor tempoet er højt, og vi nemt kan komme til at fare vild i de mange bedrifter og gøremål, vi sætter os for at nå. Når vi har en ledig stund til betænksomhed, kan tvivlen indfinde sig: Lever jeg et godt liv? Er det noget, jeg burde gøre anderledes? Hvad er det gode liv egentlig, og er der flere veje til et godt liv? På denne forelæsningsrække sætter vi fokus på det hele menneske. Vi besøger filosofien og spørger, hvad det gode liv mon er? Vi ser indad på den mentale sundhed, og så kaster vi et blik mod nye og ændrede vaner og en meningsfuld balance mellem arbejdsliv og privatliv. Kom og bliv inspireret, når vi dykker ned i, hvad enhver bør vide om det gode liv.

- 08/11: Det gode liv ifølge filosofien.** Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 15/11: Mental sundhed og det gode liv.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
- 22/11: Skab nye og meningsfulde vaner.** Niels Viggo Hansen, ph.d. i filosofi og fysik, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet
- 29/11: Det meningsfulde arbejdsliv.** Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse, Aarhus Universitet

2323-114

Meningen med det hele

— **TID:** 11/11, 1 lørdag, kl. 10.30-16.00
PRIS: 430 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jakob Holm, mag.art. i litteraturvidenskab

Vi jagter alle lykken, og nogle finder den i glimt, men vi slipper aldrig for de store spørgsmål: Hvordan skal jeg håndtere min frihed? Hvordan bliver jeg bedre til at tage ansvar for mit liv? Hvordan undgår jeg at leve efter andres forskrifter? Denne lørdag vil blive brugt på at besvare de spørgsmål. Med udgangspunkt i filosoffer som Kierkegaard og Sartre vil der blive introduceret til de væsentligste temaer og begreber fra eksistentialismens brede tradition. Du vil samtidig blive givet en række praktiske redskaber til at finde svar på tilværelsens fundamentale spørgsmål: Hvad er meningen med det hele? Forelæsningerne vil tage afsæt i Jakob Holms bog 'Meningen med det hele' (Kristeligt Dagblads Forlag).

Arkæologi & historie

2313-268

Kampen om Grønland

— **TID:** 25/1, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00. Ingen undervisning 24/2 og 31/3
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Få andre steder i verden har naturen så stor indflydelse på mennesket som i Grønland, hvor uvejr fra den ene dag til den anden kan lukke al kommunikation med omverdenen. I denne forelæsningsrække lærer vi Grønlands historie at kende – fra de første mennesker over kolonitiden og frem til i dag. Vi hører om Knud Rasmussens ekspeditioner og opdagelser, taler geopolitik, får et overblik over de menneskeskabte klimaforandringer fra et grønlandsk perspektiv og dykker ned i nyere litteratur om og fra Grønland. Hvad har grønlændernes egen stemme i litteraturen at berette?

25/01: Forhistorien – fra de første mennesker til kolonitiden.

Bjarne Grønnow, forskningsprofessor, dr.phil., Nationalmuseet

01/02: Grønlands moderne historie – fra kolonitiden til i dag.

Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie

08/02: Grønlandsekspeditioner og -farere – med særligt fokus på

Knud Rasmussen. Søren la Cour Jensen, museumsinspektør, daglig leder af Knud Rasmussen Hus og Arkiv

15/02: Klima og klimaforandringer. Søren Rysgaard, leder af Arktisk

Forskningscenter, Aarhus Universitet

22/02: En kompliceret arktisk stat: Rigsfællesskabet mellem

stormagter og klimaforandringer. Lin A. Mortensgaard, forskningsassistent, Center for Militære Studier, Københavns Universitet

01/03: Nyere dansk litteratur om Grønland og grønlændernes egen

stemme i litteraturen. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

2313-157

Rejsen mod Europa. Fra Romerriget til det 21. århundrede

— **TID:** 22/3, 1 onsdag, kl. 17:15-20:00

PRIS: 275 kr., studerende 145 kr.

UNDERVISER: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie

De fleste af os har en forestilling om Europa. Ikke bare som et kontinent, men som en eller anden form for kulturel enhed, der adskiller os fra Mellemøsten, Afrika, USA og resten af verden. Men er forestillingen om 'det europæiske' en myte, eller kan den underbygges historisk? Vi følger Europas udvikling fra Romerriget til det 21. århundrede og besvarer dermed også spørgsmålet om, hvordan Europa kom til at dominere resten af verden økonomisk og kulturelt. Undervejs skal vi bl.a. forbi Romerriget, korstog, bogtrykkerkunst, opdagelser, oplysningstid, industrialisering og verdenskrige. Det er en lang og svimlende rejse, vi skal ud på! Jakob Danneskiold-Samsøe er forfatter til de nye bøger 'Rejsen mod Europa. De første 10.000 år' og 'Rejsen mod Europa. De seneste 200 år' (Gads Forlag).

Tag med til
Århundredets Festival i Aarhus
3.-12. marts

SE SIDE 32-34 OG LÆS MERE PÅ AARHUNDREDETSFESTIVAL.DK

2313-155

De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr

TID: 29/3, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

I besættelsens sidste måneder ankom ca. 250.000 tyske flygtninge til Danmark. Krigshandlerne på Østfronten fik nazisterne til at evakuere millioner af mennesker til det vestlige Tyskland og Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Den største var Oksbøllejren, der husede omkring 36.000 tyske flygtninge og en overgang var Danmarks femtestørste by. Forelæsningsen fortæller historien om de tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-49. Om flugten, opholdet i Danmark og hjemkomsten til det delte Tyskland. Hvorfor kom flygtningene, hvor kom de fra, og hvordan løste de danske myndigheder opgaven? Historien om de tyske flygtninge har været overset, men er yderst tankevækkende og aktuel. Forelæsningsen bygger bl.a. på John V. Jensens bog 'Tyskere på flugt' i serien '100 danmarkshistorier' (Aarhus Universitetsforlag). For særomvisning i Oksbøllejren og det nye museum FLUGT, tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group, se næste spalte.

2313-223

Cykeltur og byvandring gennem Hernings historie

TID: 19/4, 4 onsdage, kl. 16.30-18.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk. Obs: Man medbringer selv cykel 10/5

Mød fortiden lige der, hvor den fandt sted, når eksperter fra Museum Midtjylland tager os med på en tur gennem Hernings spændende historie. På de tre byvandring skal vi bl.a. høre om tekstilindustriens vækst i midten af 1900-tallet, som fik enorm betydning for byudviklingen og det kunstneriske miljø i byen. Vi vandrer gennem det besatte Herning og hører om en hverdag med erstatning og drengestreger, der var lige ved at gå galt. Sidste gang tager vi på cykeltur i Gullestrup (ca. 10 km), Tjørring, Gødstrup og Holing med fokus på jernalder, vikingetid og middelalder. Undervejs på de fire ture møder vi fabrikker, provokunstnere, den tyske værnemagt, modstandsfolk, jernalderhøvdinger og ølbryggere.

19/04: Det eksplosive Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

26/04: Det vilde Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

03/05: Det besatte Herning. Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

10/05: Arkæologisk cykeltur: Rundt om søerne. Martin Winther Olesen, museumsinspektør, Museum Midtjylland
Obs: Man medbringer selv cykel

2323-089

Kirkegårdsvandring: De skabte Herning

TID: 13/9, 2 onsdage, kl. 16.30-18.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

MØDESTED: Herning Vestre Kirkegård, foran det store kapel, Vestergade 63

UNDERVISER: Charlotte Lindhardt, historiker og forlægger, forlaget UBIREX

På Vestre Kirkegård i Herning ligger familier og venner af byen. Nogle af dem har skabt virksomheder, skabt historie eller på anden måde præget Hernings udvikling fra hedelandsby til en driftig erhvervsby. Kom med, når historiker Charlotte Lindhardt viser rundt på kirkegården og fortæller om Hernings udvikling med udgangspunkt i nogle af de personer og familier, der har haft betydning for byen. Samtidig skal vi også se på, hvordan deres gravmindes symbolik også er med til at fortælle historien om dem, der skabte Herning. Undervejs skal vi bl.a. høre om Sølle-Søren, busfabrikanten J. Ørum-Petersen, æresborger og fabrikant Mads Eg Damgaard, medstifteren af BoConcept Jens Ærtholm, æresdoktor og æresborger H.P. Hansen og familien Eyde og historien om Hotel Eyde.

2323-177

Særomvisning: Danmarkshistoriens største flygtningelejr og det nye museum FLUGT

TID: 7/10, 1 lørdag, kl. 13.30-15.30

PRIS: Se pris på holdet på fuau.dk

STED: FLUGT, i foyeren ved hovedindgangen

Præstegårdsvej 21, 6840 Oksbøl. Obs: Man sørger selv for kørsel

UNDERVISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

Danmarkshistoriens største flygtningelejr lå i Oksbøl vest for Varde. I 1946 husede den 36.000 tyske flygtninge uden mulighed for at vende hjem. Dermed var den en overgang Danmarks femtestørste by. Lejrens historie er fyldt med skæbner – nogle tragiske, andre fyldt med håb. Turen ledes af museumsinspektør John V. Jensen og går rundt i den tidligere flygtningelejrs område over flygtningekirkegården, hvis knap 2000 navne maner til eftertanke, og så skal vi selvfølgelig også se det nyåbnede museum 'FLUGT' med museumsbygning tegnet af BIG - Bjarke Ingels Group. Undervejs får vi beretninger om lejren, dens mennesker, problemer, hverdag, glæder og sorger. For baggrundsforelæsning se 'De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr' foregående spalte eller forelæsningsrækken 'Fem forbandede år. Besættelsens Midt- og Vestjylland' side 24.

2323-179

Fem forbandede år. Besættelsens Midt- og Vestjylland

— **TID:** 25/10, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Besættelsesårene har trukket dybe spor ind i efterkrigstiden og har haft stor betydning for dansk selvopfattelse. Lige efter krigen blev besættelsen hovedsageligt fremstillet som en national modstandskamp mod den tyske besættelsesmagt. Med tiden er fortællingen blevet mere nuanceret ift. bl.a. samarbejde og modstand. Vi sætter fokus på besættelsen i Midt- og Vestjylland, der havde en central position i krigen, da området var de allieredes adgang til Danmark. Forelæsningerne fortæller om Hitlers Atlantvold og bunkeranlæggene, der var brikker i et kystforsvar, der strakte sig fra Nordkap til Pyrenæerne. Vi skal også høre om de tyske flygtninge i Oksbøllejren, der en overgang var Danmarks femtestørste by, og om allierede flystyrt og luftkrig med tyske natjagere, radarstationer, jernbanesabotage og antiluftskyts. Vi slutter ved modstanden – hvordan udviklede modstandsarbejdet sig, hvem var pionererne i det illegale arbejde i det midt- og vestjyske, og hvorfra kom truslerne imod modstandsfolkene?

25/10: Hitlers Atlantvold og bunkeranlæggene på Vestkysten.

Jens Andersen, museumsinspektør, Bunkermuseum Hanstholm, Museum Thy

01/11: Flyvere i natten – allierede flystyrt på Vestkysten.

Christian Ringskou, museumsinspektør, Ringkøbing-Skjern Museum

08/11: De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr i Oksbøl.

John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

15/11: Besættelsestidens Herning.

Jesper Meyer Christensen, samlingschef og museumsinspektør, Museum Midtjylland

22/11: Gestapo og modstanden.

Henrik Lundtofte, leder af Historisk Samling fra Besættelsestiden, Sydvestjyske Museer

2323-090

Verdenshistorien i det 20. århundrede

— **TID:** 1/11, 1 onsdag, kl. 17.15-20.00

PRIS: 275 kr., studerende 145 kr.

UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter

Det 20. århundrede bød overalt i verden på hastig udvikling og mange dramatiske begivenheder. Denne aften giver en række bud på, hvad der var særligt vigtigt og hvorfor. Vi skal undersøge, hvordan alle klodens samfund blev bundet sammen og for første gang i historien blev umiddelbart påvirkede og efterhånden afhængige af hinanden. Hvordan krige antog global karakter og blev en trussel mod selve menneskeheden. Hvordan Vestens dominans i verden udfoldede sig og blev udfordret. Og hvordan fælles kulturelle forståelsesrammer blev etableret. På vores vej gennem det 20. århundrede kommer vi bl.a. forbi kolonialisme, verdenskrige og kold krig, men også demokratisering, popkultur og forsoning. Hvilke dynamikker var på spil gennem det 20. århundrede, og hvilke udviklingslinjer blev kastet ud i den fremtid, der er vores nutid?

Kolonialisme, verdenskrige, kold krig, demokratisering, popkultur og forsoning. Tag med på en tour de force gennem verden i det 20. århundrede i godt selskab med historiker Søren Hein Rasmussen. Se side 24.

Opdag verden

Amazonas og Galapagos

Natur- og kulturoplevelser ved Ækvator. Fokus på Ecuadors unikke plante- og dyrerigdom i højland og lavland, og langt ude i Stillehavet. Vi sejler i kano til lodge i Amazonas, hvor vi har 3 overnatninger og guidede ture i junglen. På Galapagos har vi 5 overnatninger på de to største øer – bl.a. med mulighed for at se kæmpeskildpadder, leguaner, søløver, pingviner.

17 dage · halvpension · fra 35.990 kr.

4. februar · 11. februar · 1. april · 15. juli · 7. oktober m.fl.

Peru med Nazca, Machu Picchu og Titicaca

En flyvetur hen over de over mystiske Nazcalinjer. Søløver, pelikaner og pingviner på Perus mini-Galapagosøer. God tid i Den Hellige Dal med bl.a. Moray, Maras og Ollantaytambo. De ubestridte trækplastre, Machu Picchu og Titicaca-søen, er selvfølgelig også med. Vi spiser middag i lokale hjem: Peru smager vidunderligt. Landet har en stolt tradition for gastronomi.

18 dage · halvpension · fra 34.990 kr.

4. marts · 18. marts · 3. april · 5. juli · 9. september m.fl.

Madagaskar

Unik natur og dyreliv. Der findes oplevelser, du kun kan få i Madagaskar. Synet af den sødeste lemur, der spiser bambusskud bare få meter fra dig i regnskoven. En irgrøn kamæleon, der sidder ubevægeligt på en gren og stirrer stift på dig med sit ene citrongule teleskopøje. Morgenvandring blandt svajende blækspruttetræer og tykke baobabtræer i "torneskovene".

16 dage · halvpension · fra 28.990 kr.

20. april · 29. juni · 15. september · 6. oktober

Det bedste af Sydafrika

Tre lande i én rejse. Safar med "Big 5" i Krüger Nationalpark. Vandretur i Drakensberg landskaberne. Soweto med Desmond Tutus og Nelson Mandelas huse. Landsbyer og skolebesøg i Swaziland og Lesotho. Delfin- og hvalsejlads ved Plettenberg Bay. Uforglemmelige udsigter langs Route 62 og vinsmagning i "The Winelands". God tid i smukke Cape Town og besøg ved Kap Det Gode Håb.

21 dage · halvpension · fra 31.490 kr.

5. marts · 5. juli · 8. oktober m.fl.

Viktors Farmor har mange andre rejser der fokuserer på natur, kultur og historie:

Patagonien

**14 dage · 33.990 kr.
8. til 21. februar**

Chile-Bolivia-Peru

**18 dage · 45.990 kr.
26. marts til 12. april**

Fantastiske Vietnam

**16 dage · fra 22.990 kr.
11. februar · 15. marts**

Uzbekistan

**12 dage · fra 16.990 kr.
30 marts · 6. april**

Mindre grupper
Danske rejseledere

Viktors Farmor
WORLDWIDE EXPEDITIONS

86 22 71 81
www.viktorsfarmor.dk

At skabe sig gennem kunsten

ANNE GREEN MUNK

Postdoc i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Selvfremsstilling er en kilde til kreativitet

Når forfattere skaber sig selv på nye måder gennem deres selvfremsstillende værker, kan det inspirere andre kunstnere, men også alle andre mennesker til at skabe sig på nye måder, som er mere i overensstemmelse med deres værdier og selvforståelse, påpeger Anne Green Munk, der til daglig er postdoc ved litteraturhistorie på Aarhus Universitet.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

For Anne Green Munk har universitetet altid været et sted med højt til loftet, både da hun læste politisk filosofi, og da hun havde sin gang på Kasernen på Aarhus Universitet som litteraturhistoriestuderende, men også som ph.d. og nu postdoc på samme afdeling. Hun har altid sat pris på, at universitetet giver mulighed for, at man kan tænke originalt og usædvanligt og ikke mindst, at man kan dele sine specifikke interesser med andre – hvis man vel at mærke er i stand til at kvalificere det rent videnskabeligt og demonstrere anvendeligheden af sin viden for andre.

De brede og vide rammer universitetet tilbyder, giver nemlig også plads til en særlig kreativitet, som forskeren selv har haft med fra barnsben:

”Som studerende var der en mulighed for at kvalificere det kreative og kunstneriske arbejde, som jeg altid lavede på samme tid, og undersøge dets historie og reflektere mere over, hvorfor jeg tog de billeder, jeg gjorde, eller skrev de skønlitterære tekster, jeg gjorde, på en bestemt måde. Derfor kom der også meget hurtigt i både mit liv som ph.d. og postdoc en vekselvirkning mellem, at jeg selv er kreativ, og at jeg forsker og underviser i litteratur og fotografi, som er mine to primære udtryksformer. Kombinationen mellem det praktiske og det teoretiske oplever jeg som enormt frugtbar.”

SKAB DIG SELV!

Tidligt kom Anne Green Munk på sporet af, at litteraturen og fotografiet var udtryksmåder, der skar individet til og satte en på form som person: ”Gennem litteraturen kan man udvikle en stemme, der kan sige mere, og fotografiet er med til at afdække, hvordan vi ser os

selv – både som individer og som befolkningsgrupper. Opfindelsen af fotografiet har ændret vores måde at se os selv på, påpeger forfatter og professor Linda Haverty Rugg i værket ’Picturing Ourselves’. Det kunne jeg virkelig relatere til – især da jeg var yngre,” forklarer hun.

Mens litteraturen og fotografiet stadig spiller en central rolle, var det dog nogle andres kreative værker, der fik lov at fylde i Anne Green Munks ph.d.-projekt. Afhandlingens titel ’Skab dig! Kreativitet og selvfremsstilling i litteratur, fotografi og mode omkring år 2000’ forfølger ideen om, at kunstnere må skabe sig gennem deres værker, må blive originaler, for at skabe nyt – og dermed inspirere os andre til det samme:

”Der er en vis ironi i min titel. Mange af os har som børn fået at vide, at vi ikke må ’skabe os’. Det vil sige, at vi ikke må adskille os fra normen. Min pointe i afhandlingen er, at selvfremsstilling kan være en slags overset samfundsmæssigt eller socialt gode, hvor kunstnere, eksempelvis forfattere, skaber et nyt selv gennem deres litteratur, gennem fotografi og i nogen grad også gennem moden,” fortæller Anne Green Munk og forklarer videre:

”Den nye subjektposition kan inspirere andre kunstnere, men også alle andre mennesker til at skabe sig på måder, som de oplever er mere i overensstemmelse med deres egen oplevelse af dem selv, deres værdier, deres køn, race, alder eller andre sociale – og ofte også stærkt hierarkiske – demarkationslinjer mellem mennesker.”

Anne Green Munk er fotograferet på Karen Blixen Museum Rungstedlund. Oplev hende til livestreamingen ’At skabe sig gennem kunsten’, se side 31.

Kunst, litteratur & musik

2313-026

Hvordan får vi mere ud af litteratur?

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVERSISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hvad er det særlige, litteraturen har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi læser? Får vi det hele med? Meningen med denne dag er at skærpe vores udbytte, når vi læser. Vi sætter fokus på litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os, at udvide vores horisont. Det er et emne, der har optaget sindene fra Aristoteles til vore dage. Vi vil både se på, hvad litteratur har til fælles med anden kunst, med psykologi og filosofi m.m. – og på, hvad der er dens helt særlige udtryksmåde.

2313-063

Murakamis magiske universer

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERSISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Denne lørdag skal vi dykke ned i et lille udvalg af japanske Haruki Murakamis højtelskede værker, hvor vi lader os opsluge i brønde og parallelverdener, biblioteker og labyrinter, følger efter forsvundne koner og katte og får forskellige vinkler på et fascinerende forfatterskab. Vi skal have fat i hovedværkerne 'Trækopfuglens krønike' og 'Kafka på stranden', og vi skal se nærmere på kvinderne i japanerens forfatterskab.

2313-305

Læs og forstå – kunsten

TID: 12/4, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVERSISER: Teresa Østergaard Pedersen, ph.d., museumsinspektør, Holstebro Kunstmuseum

Kunsten har mange ansigter og kan føles som en lukket bog. Man kan føle sig stum, dum og magtesløs over for et kunstværk. Men der er hjælp at hente! Denne aften vil du lære at læse og forstå kunsten i dens mange afskygninger.

2323-062

Tre værker du bør kende

TID: 25/10, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler og interessante kunstværker. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over tre aftener vil tre eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Vær med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration til nye værker, fordi du vil udfordres. Eller bare fordi du er nysgerrig.

- 25/10: Tre film, du bør se.** Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet
- 01/11: Tre kunstværker, du bør kende.** Peter S. Meyer, mag.art. forfatter, tidl. museumsdirektør og ekstern lektor
- 08/11: Tre bøger, du bør læse.** Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

2323-068

Per Kirkeby – liv og værk

TID: 6/12, 1 onsdag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVERSISER: Erik Steffensen, kunstner og fhv. professor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi

Få den store historie om Per Kirkebys liv og værk på bare en enkelt aften. På baggrund af et halvt hundrede samtaler med Kirkeby og adgang til hidtil ikke offentliggjorte dagbøger fortæller Erik Steffensen om kunstnerens dansesproces fra hans opvækst i Københavns Nordvestkvarter til hans stjernestatus som den største nulevende danske maler. En livsrejse med mange højdepunkter – og smertepunkter. Vi følger, hvordan væsentlige episoder i det personlige liv har haft afgørende indflydelse på hans værker – hvordan liv og værk hele tidens spindes tæt sammen. Bliv revet med af Per Kirkebys kunstneriske forvandlinger.

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne
i RADIO4 og
som podcast.

Gratis livestreams

Mere end 240.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger siden opstarten i 2020. Vi fortsætter ind i 2023, hvor en stor del af programmet indgår i Århundredets Festival, der har temaet GRÆNSER. Moderator er Noa Kjærsgaard Hansen, og det foregår i Microsoft Teams.

2311-361

Tilbage til månen

— **TID:** 25/1, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Christina Ayoe Toldbo, ph.d.-studerende i astrofysik, Danmarks Tekniske Universitet

Når mennesket udforsker rummet, handler det om lysten til at lære noget nyt om os selv. Men hvad skal der egentlig til, for at arter fra jorden vil kunne overleve i rummet? Hvorfor er det vigtigt at komme tilbage til månen med Artemis-projektet? Og hvilken betydning har det for vores plads i universet, at Elon Musk vil gøre rummet til en turistattraktion?

2311-337

Hurtige ryttere, større muskler og mere sex

— **TID:** 1/2, 1 onsdag, kl. 16.30-17.30
UNDERVERSISER: Ask Vest Christiansen, lektor i idræt, Aarhus Universitet

Atleters præstationer kan først godkendes, når de har afgivet en negativ dopingprøve. Den omfattende kontrol retfærdiggøres som det, der skal sikre fair konkurrencer og en sund sport. Men er der en grænse for, hvor meget man kan kontrollere? Og har man egentlig begreb om det, man vil bekæmpe i elitesporten? Også blandt motionister er der i dag langt større fokus på præstationsfremmende midler. Få en aktuel status på dopingspørgsmålet – både blandt atleter og i fitnesscentrene.

Læs mere
og tilmeld dig
på fuau.dk

2311-324

Farvel til det danske nationalkøkken?

— **TID:** 1/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Jonatan Leer, adjunkt og madforsker, Aalborg Universitet

De danske forbrugere vælter sig i importerede produkter, og frysepizzaen er den mest populære aftensmad. Samtidig kårer befolkningen nationalretter fra mormorkøkkenet, og politikerne diskuterer grisekødskvoter. I den globaliserede verden, hvor kulturer mødes som resultat af turisme, flygtningestrømme og digitale medier, kan vi stille spørgsmålet: Giver det mening at tale om et nationalt køkken?

2311-360

Fra broderfolk til væbnet krig

— **TID:** 8/2, 1 onsdag, kl. 16.30-17.30
UNDERVERSISER: Frederik Tillitz, journalist, fotograf og forfatter til bogen 'Russerne kommer'

Ruslands invasion af Ukraine har kastet Europa ud i kontinentets største væbnede konflikt siden 2. verdenskrig. Kreml har sin egen fortælling om konflikten, men også om, hvad Rusland skal, kan og bør være, og hvor landets grænser burde trækkes. Derfor styrker mange af de tidligere sovjetrepublikker deres nationale fortællinger. Hvilket fundament hviler disse fortællinger på, og hvilken betydning har de for krigen?

2311-338

Har naturen en fremtid?

— **TID:** 8/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVERSISER: Jens-Christian Svenning, professor i økologi, Aarhus Universitet

Jorden er en levende planet fyldt med forskellige livsformer. Men Jordens store befolkning presser nu naturen, og der er grænser for, hvor længe vi kan lade stå til. Vi hører dagligt om biodiversitetskriser, klimakriser og kollaps i bestanden af insekter. Som reaktion på alle kriserne er der en stigende interesse for bæredygtighed. Men hvilken rolle spiller vi mennesker? Og hvilken sammenhæng er der mellem biodiversitetskriser og klimakriser?

2311-326

Naturen som hjem og fællesskab

— **TID:** 22/2, 1 onsdag, kl. 16.30-17.30
UNDERVISER: Mickey Gjerris, lektor i bioetik, Københavns Universitet

Mennesket kommer af naturen. I dag er naturen dog nærmest reduceret til en ressource. Der er brug for at erfare, at naturen er mere, hvis vi skal finde viljen til at beskytte vores klode. En måde at åbne for mødet mellem menneske og natur på er gennem nationalparker, hvor naturen får lov at passe sig selv. Men vi er ikke vant til vild natur. Naturnationalparkerne er derfor endt som en strid, der afspejler forskellige forståelser af, hvad naturen er, og hvad vores rolle i forhold til den bør være.

2311-339

Muslimernes Muhammad og alle andres

— **TID:** 22/2, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Jakob Skovgaard-Petersen, professor, Institut for Tvær-kulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet

I september 2005 udgav Jyllands-Postens 12 satiriske tegninger af islams profet Muhammad. Det resulterede i protester over hele verden. Muhammad blev her et symbol i en værdidebat. I andre tilfælde er han en historisk figur, og de fleste gange er han mest af alt profet. Da vi ved meget lidt om den historiske Muhammad, er det interessant, hvilket billede af Muhammad eftertidens muslimer – og alle andre – har skabt på tværs af grænser og kulturer.

2311-327

Tarmens tabuer

— **TID:** 1/3, 1 onsdag, kl. 16.30-17.30
UNDERVISER: Lotte Fynne, speciallæge og forsker i mave-tarm-lidelser, Regionshospitalet i Silkeborg

Problematiske afføring er typisk ikke det første emne, der bliver bragt op rundt om spisebordet. Men tabuiseringen af emnet har ikke smittet af på forskningen. De seneste år har forskningen i stigende grad understreget vigtigheden af en velfungerende tarm, og emnet er blevet mindre tabubelagt. Irritabel tyktarm, sund tarmflora og især mikrobiomer er ligefrem blevet sexet at tale om i forskningens verden.

2311-448

Voldens grænser

— **TID:** 1/3, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet

Overgreb, slagsmål, krig, terrorisme, tortur, straf. Volden kan antage mange former og har gjort det i hele den moderne historie. De fleste stater er blevet til med udgangspunkt i magt og vold, og når vi taler om politisk vold, vil de voldelige aktører altid søge at give volden mening. Hvilke historiske idéer og traditioner former og forklarer volden? Hvorfor bekrieger vi hinanden? Har volden nogen grænser – og er de grænser med til at legitimere volden?

2311-325

Grænsehistorier i nyere kunsthistorie

— **TID:** 2/3, 1 torsdag, kl. 16.30-17.30
UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

I en global verden med flygtningestrømme, moderne krigsførelse og klimakrise er der meget, der kan skille os ad. Hvordan kan kunsten og æstetikken bidrage til at reparere den fælles horisont og give mod til at være i den splittede verden? Kunsten kan være med til at rumme de svære følelser. Den kan sætte billeder på, når verden ter sig umuligt. Den kan ikke redde os, men den kan skabe et rum til at sørge i og give ansatser til håb.

2311-450

Opdagelsesrejsende i vores usynlige univers

— **TID:** 12/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Troels C. Petersen, lektor i eksperimentel subatomar fysik, Københavns Universitet

Hver dag sidder der forskere på CERN, verdens største fysiklaboratorium i Schweiz, og trækker data ud fra store maskiner for at kunne forklare, hvad universet består af og hvorfor. Den helt store jagt går lige nu på, hvad mørkt stof er. Det er ikke sorte huller, støv eller planeter. Man er ret enige om, at det er partikler, men der er ikke nogen af partiklerne, vi kender. Kom med på en rejse fyldt med mørkt stof, mørk energi og neutroner.

2311-473

At skabe sig gennem kunsten

— **TID:** 19/4, 1 onsdag, kl. 16.30-17.30
UNDERVISER: Anne Green Munk, ph.d. og postdoc i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Vi mennesker skabes konstant af de fortællinger, der omgiver os i samfundet om vores køn, alder, nationalitet, sociale status og seksualitet. Litteraturen og kunsten har dog en evne til at genfortælle det enkelte menneskes eller hele befolkningsgruppers historie og identitet. I litteraturen kan vi møde et særligt kreativt rum, i hvilket vi kan spejle os, udtrykke andre sider af os selv og skabe os på nye måder, som er mere i overensstemmelse med vores værdier og selvforståelse. Hør, hvordan litterær selvfremskilling og kreativ skrivning kan bidrage til at skabe mere nuancerede og inkluderende samfund.

2311-449

Klima, krig og kaos: Hvor er økonomien på vej hen?

— **TID:** 26/4, 1 onsdag, kl. 19.00-20.00
UNDERVISER: Michael Svarer, professor i økonomi, Aarhus Universitet

Økonomien skal på ret kurs. Coronapandemien og krigen i Ukraine har skabt en ubehagelig cocktail af stigende priser og faldende aktivitet. Samtidig skal den grønne omstilling fremmes. Michael Svarer giver et overblik over de aktuelle økonomiske udfordringer. Og kommer med et bud på, hvordan de danske politikere kan udnytte danske styrkepositioner til at fremme den grønne omstilling og fastholde en stærk økonomi.

GRÆNSER

MIKKEL THORUP
PROFESSOR I IDEHISTORIE

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

03–12 MAR
2023

REALISERES MED STØTTE FRA:

 STIBOFONDEN

 AARHUS
KOMMUNE

salling fondene
KØBMAND
HERMAN SALLINGS
FOND

C.A.C. FONDEN

AARHUS JAZZ ORCHESTRA PRÆSENTERER: DUKE ELLINGTON

Duke Ellington stod ud i sin samtid og var en arbejdshest uden lige. Han var en ekvilibrist og bevægede sig i grænserummet mellem klassisk og jazz. Aarhus Jazz Orchestra og historiker Søren Hein Rasmussen spiller og fortæller historien om Duke Ellington. Hør musikken, og få historien om Duke Ellingtons liv, samtid og aktivisme imod racehad og stereotyper.

HOLD-NR.: 2311-446 / **TID:** LØRDAG 4/3, KL. 19.30-21.00 / **STED:** AARHUS UNIVERSITET / **PRIS:** 200 KR., 100 KR. FOR STUDERENDE INKL. EN FESTIVALØL EFTER KONCERTEN

SPISELIG BIOGRAF – 'BLADE RUNNER'

'Blade Runner' foregår i Los Angeles i november 2019. Byen er forurenset og overbefolket. Mange har forladt planeten til fordel for rumkolonier. Firmaet Tyrell har udviklet replikanter, der ligner mennesker, som udfører det beskidte arbejde i kolonierne. Vi følger Rick Deckard (Harrison Ford), der er blade runner og skal opspore og tilintetgøre replikanter, der er flygtet til Jorden. Se filmen, som du aldrig har set den før. Kulturformidler Katharina Thordis Raagaard har sammensat en snackmenu, der vil tilføje nye sanselige dimensioner til filmoplevelsen.

HOLD-NR.: 2311-444 / **TID:** SØNDAG 5/3, KL. 13.00-15.30 / **STED:** ØST FOR PARADIS / **PRIS:** 375 KR. INKL. SNACKMENU

KÆRS KUNSTKAFÉ: SAMMENSYEDE SVIN OG BLENDEDE GULDFISK

I Peter Kærs KunstKafé går vi denne eftermiddag tæt på – og måske hen over – grænserne for kunsten. Gæst er Peter S. Meyer, der som museumsdirektør har udstillet både Lemmerz' sammensyede svinekroppe og Evaristti's gulfisk i blender. De to kunsthistorikere tager os med på en rejse gennem nogle af de mest omdiskuterede og grænseoverskridende værker i dansk kunsthistorie.

HOLD-NR.: 2311-465 / **TID:** SØNDAG 5/3, KL. 13.00-15.00 / **STED:** DOKK1 / **PRIS:** 160 KR. INKL. KAFFE/TE OG KAGE

UKRAINE I BILLEDER – MØD JAN GRARUP OG ANDERS PUCK NIELSEN

Krig har i et år været en mørk realitet i Ukraine, hvor grænserne mellem Rusland og Ukraine spiller en central rolle i konflikten. Vi retter sammen med den verdenskendte krigsfotograf Jan Grarup linsen mod krigen i Ukraine, og han deler sine fotografier og beretninger om livet lige før døden. Anders Puck Nielsen, militærforsker og ruslandekspert ved Forsvarsakademiet, gør os klogere på krigens første mørke år. Gå i dybden med Grarups fotografier og arbejde på madebygrarup.com.

HOLD-NR.: 2311-442 / **TID:** MANDAG 6/3, KL. 19.00-21.00 / **STED:** DOKK1 / **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

SAFARI FRA HELVEDE – MØD TOM BUK-SWIENY

Historiker, journalist og forfatter Tom Buk-Swienty fortæller historien om de knap 30 sønderjyder, der i det tyske kejserriges tjeneste under 1. verdenskrig blev sendt på en hemmelig, halsbrækkende mission til kolonien Tysk Østafrika. Fortællingen handler om sønderjydernes farefulde sørejse og senere fodrejse gennem det afrikanske vildnis. Aftenen tager afsæt i bogen 'Safari fra helvede' (Politikens Forlag, 2022), der kan købes med rabat ved tilmelding.

HOLD-NR.: 2311-351 / **TID:** TORSDAG 9/3, KL. 19.00-21.00 / **STED:** DOKK1 / **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

ENKERNES LAND – MØD JEANETTE VARBERG

Hvad har en gammel dames spektakulære selvmord i Vestjylland at gøre med mordet på en kontroversiel amerikansk højesteretsdommer? Jeanette Varberg, museumsinspektør på Nationalmuseet, har udgivet sin første roman, 'Enkernes land' (Politikens Forlag), hvori hun stiller spørgsmålet: Hvornår tog mændene magten over kvinderne og dermed over verdenshistoriens narrativ? Sognepræst Henrik Grøndal Lund taler med Jeanette Varberg om romanen og om de begrænsninger kvinder har mødt gennem verdenshistorien. Aarhus Domkirkes Kantori synger aftenen på hæld.

HOLD-NR.: 2311-379 / **TID:** TORSDAG 9/3, KL. 19.30-21.15 / **STED:** AARHUS DOMKIRKE / **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

TILMELD DIG PÅ
AARHUNDREDETSFESTIVAL.DK

DEN YDERSTE GRÆNSE

Vi skal med Lene Rishede Hansen på en to år lang rejse på hesteryg fra Mongoliet til Danmark, med Hjalte Tin og hans familie gennem Sovjetunionen på motorcykel og med Anders Bilgram rundt om Nordpolen i en åben jolle. Aftenens moderator er Bjørn Harvig, der er vært på podcasten 'Den yderste grænse' og redaktør på bogen af samme navn.

HOLD-NR.: 2311-350 / **TID:** LØRDAG 11/3, KL. 19.00-21.00 / **STED:** STUDENTERHUS AARHUS / **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

THE ROCKY HORROR PICTURE SHOW – MED INTRODUKTION VED MARIA MÅNSEN

Da et nyforlovet pars bil går i stykker en stormfuld og mørk nat, søger de ly på et øde slot. Her møder de doktor Frank N. Furter, der holder sin årlige sammenkomst for transvestitter fra planeten Transsexual. Doktoren fremviser sin nye skabning Rocky Horror, mens Brad og Janet oplever en verden, som de ikke vidste eksisterede. Hop i netstrømperne og rejs med tilbage i tid, når vi viser den fantastiske kult-klassiker. Filmekspert Maria Månsen gør os klogere på filmen og det vilde univers.

HOLD-NR.: 2311-404 / **TID:** LØRDAG 11/3, KL. 19.30-21.30 / **STED:** ØST FOR PARADIS / **PRIS:** 100 KR. INKL. EN FESTIVALØL

EN FORUDSIGELIG FORBRYDELSE

De uhyggelige historier om drab på umiddelbart uskyldige, danske kvinder dukker af og til op i medierne. Historierne er sjældent relaterede, men deler disse drab et mønster? I perioden 1992-2016 blev der begået 1417 drab i Danmark. Heraf var 536 drab på kvinder – 95 % dræbt af mænd. Statistikken taler sit tydelige sprog, men hvad er årsagerne til disse kvindedrab? Mød retsmediciner Asser Hedegård Thomsen, professor i psykologi Henrik Høgh-Olesen og journalist og forfatter Line Vaaben.

HOLD-NR.: 2311-456 / **TID:** SØNDAG 12/3, KL. 10.30-12.30 / **STED:** DOKK1 / **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

AFVIGERNES Ø – DE UDSKØDTE HISTORIE

Hvor gør man af mennesker, som er uønsket i normalsamfundet, fordi de stikker ud og stikker af? Man placerer dem på en øde ø. I 1911 købte staten Livø i Limfjorden og indrettede en isolationsanstalt, som frem til 1961 husede i alt 743 'kriminelle, asociale og moralsk åndssvage' mænd. Anbragt på ubestemt tid og på overlægens nåde. For mange var flugt, sterilisation og kastration den eneste udvej. Få udrullet historien med professor i historie Poul Duedahl, ph.d. i medicinhistorie Jesper Vaczy Kragh og historiker og museumsinspektør Maria Clement Hagstrup.

HOLD-NR.: 2311-445 / **TID:** SØNDAG 12/3, KL. 13.30-15.30 / **STED:** DOKK1 / **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

PÅ GRÆNSEN MELLEM LIV OG DØD

Grænsen mellem liv og død rykkes hele tiden lidt. Og det er utroligt, hvad den teknologiske udvikling har åbnet op for af avancerede behandlingsmuligheder på hospitalerne, og hvad vores krop kan overleve af ekstreme og kritiske tilstande. Men hvad er det egentlig, der sker på grænsen mellem liv og død? Hvad foregår der i kroppen? Og hvad sker der i sindet? Oplev hospitalspræst Lotte Mørk fra Rigshospitalet i samtale med overlæge og chefkonsulent Ove Gaardboe. Samtalen modereres af journalist Line Vaaben.

HOLD NR.: 2311-457 / **TID:** SØNDAG 12/3, KL. 13.30-15.30 / **STED:** DOKK1 / **PRIS:** 120 KR., STUDERENDE 60 KR.

RUSEN – ØLSMAGNING PÅ HANTWERK

Mennesker har dyrket rusen i mindst 10.000 år og denne eftermiddag på Hantwerk skal vi høre om rusens oprindelse og lange, omtågede historie. Om de måder, mennesker til alle tider har drukket, sniffet, røget, spist og injiceret sig til den overdådige bimmelim og om de store risici, de til alle tider har løbet for at opnå den. Historiker Søren Hein Rasmussen laver fem nedslag i rusens historie. Undervejs skyller vi det ned med smagsprøver på fem lækre øl fra bryggeriet Humleland. SKÅL!

HOLD-NR.: 2311-352 / **TID:** SØNDAG 12/3, KL. 15.00-17.00 / **STED:** HANTWERK / **PRIS:** 220 KR. INKL. ØLSMAGNING

TILMELD DIG PÅ
AARHUNDREDETSFESTIVAL.DK

Praktiske oplysninger

UNDERVISINGSSTED

Folkeuniversitetet i Herning
Birk Centerpark 15
7400 Herning
fuau.dk / www.fuau.dk / 8843 8000

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, Visa/Dankort, Mastercard, Visa Electron eller MobilePay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og depositum refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer ved tilmelding. Husk studie-kort første undervisningsgang.

PROGRAMRÅDET I HERNING

Iben Østerbye, Biblioteket i Holstebro (formand)
John Hansen, AU Herning
Søren Brøndum, Herning Gymnasium
Rikke Ramm Eberlein, Den Jyske Sangskole
Bente Jensen, Kunstpakhuset
Sten Tiedemann, rektor på Folkeuniversitetet
i Aarhus, Emdrup og Herning

FOTOS OG GRAFIK

Fotos s. 1, 4, 18 og 26: Martin Bubandt, s. 10: Moesgaard Museum, s. 13: Ditte Chemnitz, s. 14: Montgomery, s. 32: Jakob Mark Photography, s. 9, 21 og 24: Martin Dam Kristensen. Layout og grafik: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

MAD OG DRIKKE

Det er muligt at købe kolde og varme drikkevarer og diverse snacks i forbindelse med undervisningen.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra. Vi tager forbehold for trykfejl i det trykte program.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket og EU-blomsten). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

GRATIS: Prøv Vid&Sans i 3 måneder

Få forskernes svar på de vigtigste aktuelle spørgsmål i det nye digitale medie Vid&Sans.
Få de første 3 måneder helt gratis, når du tilmelder dig et hold på Folkeuniversitetet på fuau.dk.

Vid&Sans

Din verden belyst af forskere

Find os på vidogsans.dk